

ESTADÍSTICA

GRAU TURISME

TEMA 5: NOMBRES ÍNDEX I TAXES DE VARIACIÓ

Prof. Rosario Martínez Verdú

TEMA 5: NOMBRES ÍNDEX I TAXES DE VARIACIÓ

1. Tipus de nombres índex: simples i complexos
2. Enllaç i canvi de base
3. Nombres índex relacionats amb el turisme
4. Deflactació de sèries estadístiques de valors monetaris
5. Taxes de variació

1. Tipus de nombres índex: simples i complexos

CLASSIFICACIÓ NOMBRES ÍNDEX

■ SIMPLES

$$I_{it} = \frac{Y_{it}}{Y_{i0}} \cdot 100$$

No ponderats

Mitjana aritmètica simple

$$\bar{I}_t = \frac{\sum_{i=1}^N I_{it}}{N}$$

Mitjana agregativa simple

$$\bar{I}_{At} = \frac{\sum_{i=1}^N Y_{it}}{\sum_{i=1}^N Y_{i0}} \cdot 100$$

■ COMPLEXOS

Ponderats

(ponderació w_i)

Mitjana aritm. ponderada

$$\bar{I}_t^* = \frac{\sum_{i=1}^N I_{it} w_i}{\sum_{i=1}^N w_i}$$

Mitjana agreg. ponderada

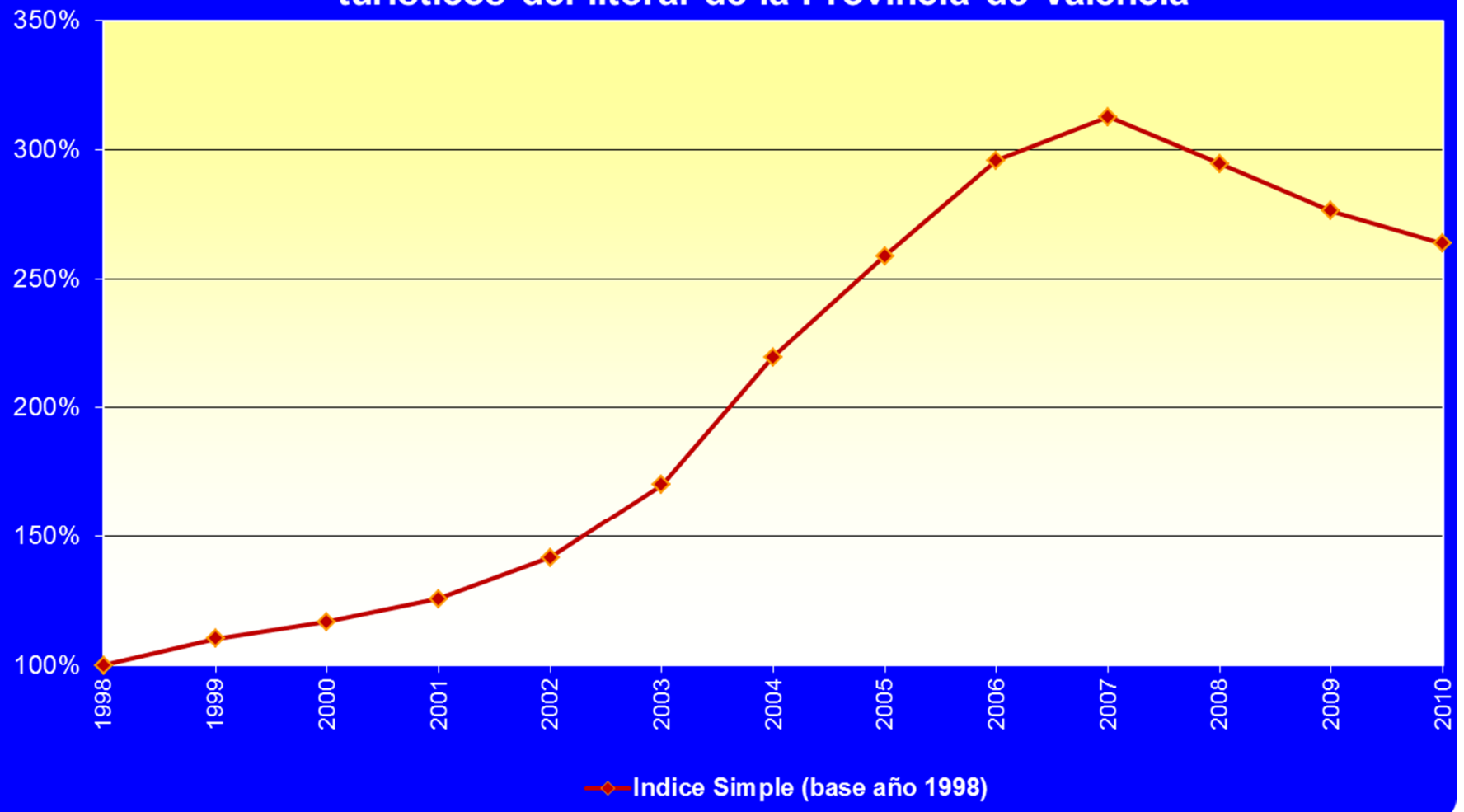
$$\bar{I}_{At}^* = \frac{\sum_{i=1}^N Y_{it} w_i}{\sum_{i=1}^N Y_{i0} w_i} \cdot 100$$

EXEMPLE ÍNDEXS SIMPLES

Any	Valor del m ² dels habitatges de municipis turístics del litoral de la província de València, en €	Índex simple (base any 1998)
1998	541	$(541/541) \cdot 100 = \mathbf{100\%}$
1999	597	$(597/541) \cdot 100 = 110,3\%$
2000	632	$(632/541) \cdot 100 = 116,9\%$
2001	679	$(679/541) \cdot 100 = 125,7\%$
2002	766	$(766/541) \cdot 100 = 141,6\%$
2003	920	$(920/541) \cdot 100 = 170,3\%$
2004	1187	$(1187/541) \cdot 100 = 219,7\%$
2005	1400	$(1400/541) \cdot 100 = 258,9\%$
2006	1600	$(1600/541) \cdot 100 = 296\%$
2007	1691	$(1691/541) \cdot 100 = 312,8\%$
2008	1593	$(1593/541) \cdot 100 = 294,7\%$
2009	1494	$(1494/541) \cdot 100 = 276,4\%$
2010	1426	$(1426/541) \cdot 100 = 263,8\%$

Font: elaboració pròpia sobre dades de Cullera, Gandia, Oliva, Sagunt i Sueca de la Societat de Taxació.

Evolución del valor del m2 de las viviendas de municipios turísticos del litoral de la Provincia de Valencia

ALGUNS ÍNDEXS DE PREUS

TIPUS NRE ÍNDEX	PREUS
SIMPLE	$I_{it}^p = \frac{p_{it}}{p_{i0}} \cdot 100$
COMPLEXOS PONDERATS:	
LASPEYRES (mitjana agregativa ponderada)	$L_t^p = \frac{\sum_{i=1}^N p_{it} q_{i0}}{\sum_{i=1}^N p_{i0} q_{i0}} \cdot 100$
PAASCHE (mitjana agregativa ponderada)	$P_t^p = \frac{\sum_{i=1}^N p_{it} q_{it}}{\sum_{i=1}^N p_{i0} q_{it}} \cdot 100$

ponderación $w_i = q_{i0}$

ponderación $w_i = q_{it}$

EXERCICI ÍNDEXS DE PREUS COMPLEXOS

Es disposa d'informació sobre el preu del m² en € dels habitatges i de les quantitats d'habitatges taxats de tres municipis turístics litorals de la província de València.

Any	Gandia		Oliva		Sueca	
	Preus m ² habitatges p	Nre. de taxacions q	Preus m ² habitatges p	Nre. de taxacions q	Preus m ² habitatges p	Nre. de taxacions q
2008	1588	173	1461	72	1448	93
2009	1493	287	1219	105	1250	98
2010	1372	304	1352	95	1175	99

Font: Ministeri de Foment

A partir de la informació anterior, calculeu els índexs de preus del m² dels habitatges de Laspeyres i de Paasche per als anys 2009 i 2010, considerant com a base l'any 2008.

2.- ENLLAÇ I CANVI DE BASE

Any	Valor del m ² dels habitatges de municipis turístics del litoral de la província de València, en €	Canvi de base	
		Índex simple (base any 1998)	Índex simple (base any 2007)
1998	541	100%	$(100/312,8) \cdot 100 = 32\%$
1999	597	110,3%	$(110,3/312,8) \cdot 100 = 35,3\%$
2000	632	116,9%	$(116,9/312,8) \cdot 100 = 37,4\%$
2001	679	125,7%	$(125,7/312,8) \cdot 100 = 40,2\%$
2002	766	141,6%	$(141,6/312,8) \cdot 100 = 45,3\%$
2003	920	170,3%	$(170,3/312,8) \cdot 100 = 54,4\%$
2004	1187	219,7%	$(219,7/312,8) \cdot 100 = 70,2\%$
2005	1400	258,9%	$(258,9/312,8) \cdot 100 = 82,8\%$
2006	1600	296%	$(296/312,8) \cdot 100 = 94,6\%$
2007	1691	312,8%	$(312,8/312,8) \cdot 100 = \mathbf{100\%}$
2008	1593	294,7%	$(294,7/312,8) \cdot 100 = 94,2\%$
2009	1494	276,4%	$(276,4/312,8) \cdot 100 = 88,3\%$
2010	1426	263,8%	$(263,8/312,8) \cdot 100 = 84,3\%$

A qualsevol índex, siga simple o complex, es pot canviar la base.

EXEMPLE ENLLAÇ D'ÍNDEXS DE PREUS

Any	Índex de preus base 2000	Índex de preus base 2009	Índex de preus enllaçat base 2009	Índex de preus enllaçat base 2000
2007	127		$127 \cdot (100/135,7) = \mathbf{93,6}$	127
2008	131		$131 \cdot (100/135,7) = \mathbf{96,5}$	131
2009	135,7	100	100	135,7
2010		103,5	103,5	$103,5 \cdot (135,7/100) = \mathbf{140,4}$

3.- NOMBRES ÍNDEX RELACIONATS AMB EL TURISME

http://www.ine.es/inebmenu/mnu_hosteleria.htm

- Índex de preus hotelers (IPH)
- Índex d'ingressos hotelers (IIH)
- Índex de preus d'acampaments turístics (IPAC)
- Índex de preus d'apartaments turístics (IPAP)
- Índex de preus d'allotjaments de turisme rural (IPTR)
- Índex de preus de consum (IPC):

<http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=/t25/p138&file=inebase&L=0>

Annex: 3.- Nombres índex relacionats amb el turisme

Font: http://www.ine.es/inebmenu/mnu_hosteleria.htm

•Índex de preus hotelers (IPH)

Objectiu: mesurar l'evolució del conjunt de preus aplicats pels empresaris als distints clients que s'allotgen als hotels d'Espanya. Mesura l'evolució dels preus del sector des de l'òptica de l'oferta.

Variables estudiades: preus de les habitacions dobles amb bany segons les distintes tarifes (normal, cap de setmana, especials a empreses, grups i operadors turístics [*tour operators*]), sense incloure-hi el desdèjuni ni l'impost sobre el valor afegit. Es realitza des de 2000.

•Índex d'ingressos hotelers (IIH)

Objectiu: mesurar l'evolució dels ingressos mitjans per habitació oferta dels establiments hotelers.

Variables estudiades: preus de les habitacions dobles amb bany segons les distintes tarifes (normal, cap de setmana, especials a empreses, grups i operadors turístics), sense incloure-hi el desdèjuni ni l'impost sobre el valor afegit, percentatges d'aplicació de les distintes tarifes sobre el total d'habitacions ocupades i habitacions ocupades.

Es va realitzar des de 2003 fins a 2009. A partir de desembre de 2009 es deixà d'elaborar.

•Índex de preus d'acampaments turístics (IPAC)

Objectiu: mesurar l'evolució mensual del conjunt de les principals tarifes de preus que apliquen els càmpings als clients.

Variables estudiades: preu d'una parcel·la per dia segons les distintes tarifes, sense incloure-hi l'impost sobre el valor afegit, i per categoria de l'establiment. Es realitza des de 2003.

•Índex de preus d'apartaments turístics (IPAP)

Objectiu: mesurar l'evolució mensual del conjunt de les principals tarifes de preus que apliquen els establiments d'apartaments turístics als clients.

Variables estudiades: preus dels apartaments per dia, sense incloure-hi l'impost sobre el valor afegit, per tipus de tarifes de preus i modalitat d'apartament. Es realitza des de 2003.

•Índex de preus d'allotjaments de turisme rural (IPTR)

Objectiu: mesurar l'evolució mensual dels preus que els empresaris d'aquest tipus d'establiments apliquen als clients.

Variables estudiades: preus dels allotjaments de turisme rural, per tipus de tarifa i modalitat de lloguer. Es realitza des de 2003.

•Índex de preus de consum (IPC)

L'índex de preus de consum (IPC) és una mesura estadística de l'evolució dels preus dels béns i serveis que consumeix la població resident en habitatges familiars a Espanya.

<http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=/t25/p138&file=inebase&L=0>

4.- Deflacció de sèries estadístiques de valors monetaris

Any	Valor del m ² dels habitatges de municipis turístics del litoral de la província de València, en euros corrents	IPC base 2006	Valor del m ² dels habitatges de municipis turístics del litoral de la província de València, en euros constants de 2006
2006	1600	100	$(1600/1)= 1600$
2007	1691	102,8	$(1691/1,028)= 1644,9$
2008	1593	106,9	$(1593/1,069)=1490,2$
2009	1494	106,7	$(1494/1,067)=1400,2$
2010	1426	108,6	$(1426/1,086)=1313,1$

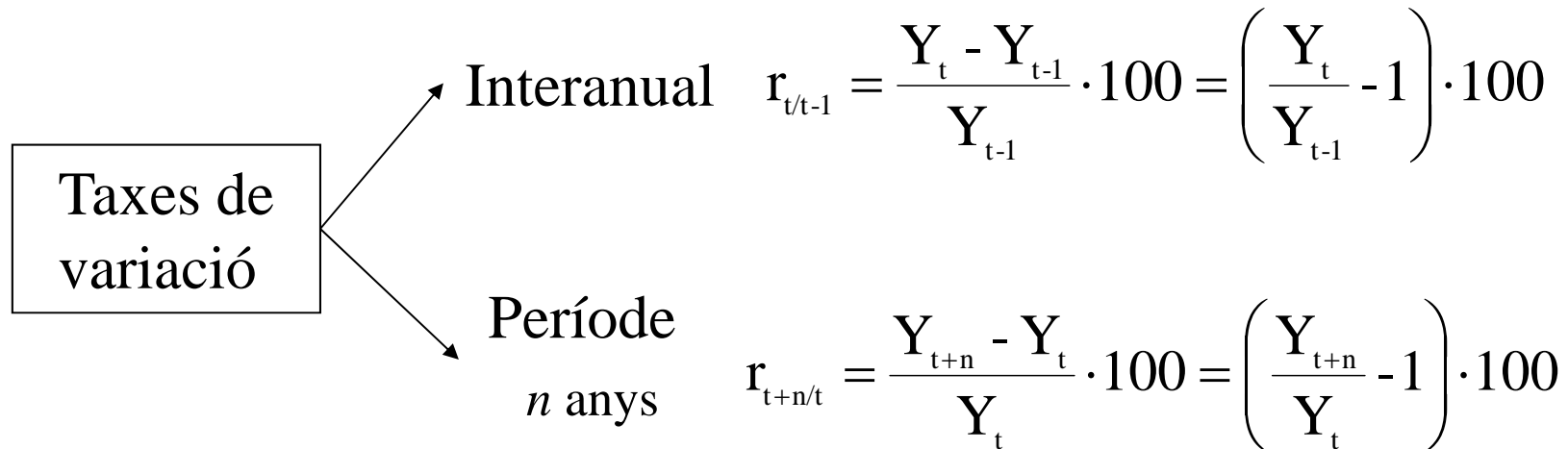
Sèrie en valors
nominals

deflactor

Sèrie deflactada,
en valors reals

5.- TAXES DE VARIACIÓ

Taxa de variació mitjana anual acumulativa d'un període

$$\dot{r}_{t+n} = \left(\sqrt[n]{\frac{Y_{t+n}}{Y_t}} - 1 \right) \cdot 100 = \left(\left(\frac{Y_{t+n}}{Y_t} \right)^{1/n} - 1 \right) \cdot 100$$

EXEMPLE TAXES DE VARIACIÓ

Any	Valor del m ² dels habitatges de municipis turístics del litoral de la província de València, en €	Taxes de variació anuals
1998	541	-
1999	597	$((597/541)-1) \cdot 100 = 10,3\%$
2000	632	$((632/597)-1) \cdot 100 = 6,0\%$
2001	679	$((679/632)-1) \cdot 100 = 7,5\%$
2002	766	$((766/679)-1) \cdot 100 = 12,7\%$
2003	920	$((920/766)-1) \cdot 100 = 20,2\%$
2004	1187	$((1187/920)-1) \cdot 100 = 29,0\%$
2005	1400	$((1400/1187)-1) \cdot 100 = 17,9\%$
2006	1600	$((1600/1400)-1) \cdot 100 = 14,3\%$
2007	1691	$((1691/1600)-1) \cdot 100 = 5,7\%$
2008	1593	$((1593/1691)-1) \cdot 100 = -5,8\%$
2009	1494	$((1494/1593)-1) \cdot 100 = -6,2\%$
2010	1426	$((1426/1494)-1) \cdot 100 = -4,5\%$

Font: elaboració pròpia sobre dades de Cullera, Gandia, Oliva, Sagunt i Sueca de la Societat de Taxació

EXEMPLE TAXES DE VARIACIÓ

- Taxa de variació de tot el període 1998-2010:

$$r_{2010/1998} = \left(\frac{1426}{541} - 1 \right) \cdot 100 = 163,8\%$$

- Calculeu les taxes de variació dels períodes 1998-2007 i 2007-2010:

$$r_{2007/1998} = 212,8\% \qquad r_{2010/2007} = -15,7\%$$

- Taxa de variació mitjana anual acumulativa del període 1998-2010:

$$\dot{r}_{2010/1998} = \left(\left(\frac{1426}{541} \right)^{1/12} - 1 \right) \cdot 100 = 8,4\%$$

- Calculeu les taxes de variació mitjanes anuals acumulatives dels períodes 1998-2007 i 2007-2010:

$$\dot{r}_{2007/1998} = 13,5\% \qquad \dot{r}_{2010/2007} = -5,5\%$$

Més informació sobre aquest tema en:

- PARRA, E; CALERO, F. J.: *Estadística para turismo*, Ed. McGraw-Hill, Madrid, 2007. Capítol 5.
- ESTEBAN, J. i altres: *Estadística descriptiva y nociones de probabilidad*, Ed. Thomson, segona impressió 2006. Capítol 5.
- MONTIEL, A. M.; RIUS, F.; BARÓN F. J.: *Elementos básicos de estadística económica y empresarial*, Ed. Prentice Hall, Madrid, 1997. Capítol 7.
- RONQUILLO, A: *Estadística aplicada al sector turístico*, Ed Ramón Areces, Madrid, 1997. Capítol 8.
- <http://www.uv.es/ceaces/numindices/simple.htm>
- http://webpersonal.uma.es/de/J_SANCHEZ/Capitulo5.PDF